

Parfume i rengøringsmidler og kosmetiske produkter

Parfumestoffer har de seneste fem år været i vælten på grund af hudallergene effekter, og Miljøstyrelsen gennemførte en screening af 42 udvalgte, hudsensibiliserende parfumestoffer. Det har stor betydning for både producenter, importører, distributører samt brugere af produkter med parfume.

Af Peter Waksman, cand.scient., miljøkemi (Økotoxikologi og Analytisk kemi), Altox A/S

I dag er der for rengøringsmidler og kosmetik en deklareringspligt af 26 hudsensibiliserende parfumestoffer, hvis koncentrationen af disse er over 0,01% (0,001% i kosmetiske produkter som skal blive på huden). Dette krav kommer fra detergentforordningen (648/2004). Desuden skal man være opmærksom på klassificeringen i henhold til CLP-forordningen (1272/2008) af disse stoffer i produktet, fordi de, på grund af ovennævnte undersøgelse, i disse dage opdateres og kan medføre, at produkterne bliver enten ulovlige eller svære at sælge. Man skal også være opmærksom på yderligere krav for allergene parfumestoffer i opdateringen til legetøjsdirektivet, som nu inkluderer 66 hudallergene parfumestoffer.

Endelig gælder Reach-forordningen (1907/2006) også for rengøringsmidler (og kemikalier generelt), hvor der kan forekomme begrænsninger eller forbud af stoffer eller stofgrupper. Se faktaboks 1 for liste over de 26 deklareringspligtige parfumestoffer.

Screening fører til klassificering

I Miljøstyrelsens føromtalt screening af hudsensibiliserende stoffer undersøgte man relevante data fra både dyreforsøg og resultater for mennesker i forbindelse med for eksempel diagnostiske test og erfaringer fra allergiklinikker, arbejdsmiljø mv. Screeningen blev gennemført for at vurdere, om nogle af stofferne burde klassificeres som hudsensibiliserende

i kategori 1A, som er den skrappeste klassificeringskategori. I samme moment vurderes andre effekter, herunder CMR (carcinogent, mutagent eller reproduktions-skadende) effekter af stofferne også, ligesom industrien også fremkommer med data under Reach-registreringen til støtte for klassificering af disse effekter.

På baggrund af den indledende screening blev det besluttet at foretage en nærmere vurdering af 11 af parfumestofferne. Disse stoffer er alle vurderet som humane allergener af den europæiske videnskabelige komité for forbrugerprodukter (SCCS).

For 10 af de 11 stoffer blev det vurderet, at de tilgængelige data var tilstrækkelige til at klassificere stofferne som hudsensibiliserende i kategori 1A i henhold til CLP-forordningens klassificeringskriterier for stærkt allergifremkaldende stoffer. Resultaterne af screeningsstudiet blev publiceret i marts 2016 som miljøprojekt nr. 1840.

Miljøstyrelsen har på denne baggrund igangsat udarbejdelsen af klassificeringsforslag for tre parfumestoffer (citral, geraniol og cinnamaldehyd) som stærkt allergifremkaldende. Andre lande har fremsat forslag også, så stofferne bliver omklassificeret i en lind strøm.

Mulige konsekvenser ved omklassificeringen

Rengøringsmidler og kosmetik reguleres forskelligt med hensyn til parfumestofferne. Et eksempel er HICC (CAS: 31906-04-4), som tidligt i processen blev vurderet for farligt (allergent) og blev derfor forbudt i alle kosmetiske produkter. I rengøringsmidler regule-

■ Faktaboks 1: De 26 parfumestoffer klassificeret som deklareringspligtige:

Amyl cinnamal
Benzyl alcohol
Cinnamyl alcohol
Citral
Eugenol
Hydroxycitronellal
Isoeugenol
Amylcinnamyl alcohol
Benzyl salicylate
Cinnamal
Coumarin
Geraniol
Hydroxyisohexyl 3-Cyclohexene Carboxaldehyde
Anise alcohol
Benzyl cinnamate
Farnesol
Butylphenyl Methylpropional
Linalool
Benzyl benzoate
Citronellol
Hexyl cinnamal
Limonene
Methyl 2-Octynoate
Alpha-Isomethyl Ionone
Evernia Prunastri Extract (Oak moss)
Evernia Furfuracea Extract (Treemoss)

Foto: Pixabay

rer detergentforordningen (648/2004) og CLP (1272/2008) og en strengere klassificering af HICC fører blot til en strengere faremærkning af produktet, men ikke et forbud, medmindre det forårsager, at rengøringsproduktet bliver CMR, hvorved det ikke må sælges til private forbrugere på grund af Reach-lovgivningens bilag XVII, hvor der er en begrænsning; at man ikke må sælge CMR til private brugere.

Et eksempel på det er stoffet Lilial (CAS: 80-54-6), som senest per 1. marts 2022 er klassificeret som reproduktionsskadelig kategori 1B, og dermed skal der blot 0,3% af parfumestoffet til,

for produktet/blandingen også bliver reproduktionsskadelig 1B og dermed ulovligt at sælge til private brugere på grund af Reach-forordningens begrænsninger. Lilial er stadig en af de 26 allergener og skal derfor stadig fra 0,01% deklareres som værende i rengøringsmidlet. I kosmetiske produkter er det automatisk blevet forbudt på grund af status som CMR-stof. For at opsummere konsekvenserne:

- I rengøringsmidler vil Lilial over 0,01% skulle deklareres på etiketten under vaske- og rengøringsmiddeldeklarationen.

- I rengøringsmidler vil Lilial over 0,3% gøre produktet ulovligt at sælge til private brugere.
- I kosmetiske produkter er Lilial forbudt, så det må ikke indgå i de parfumer, som tilsættes produktet, uanset hvilken koncentrationen det forekommer i.

Parfumestofferne kan også "blot" ændre klassificering, så de bliver hudsensibiliserende kategori 1A og dermed ændres grænsen for, hvornår de fører til mærkning på etiketten. Citral (CAS: 5392-40-5) er et eksempel på en sådan ændring og vil betyde, at man skal faremærke på grund af citral med den supplerende faremærkningsætning EUH208 fra 0,01% og mærkning med faresymbol, signalord, H317 samt P-ætninger fra 0,1%.

Endelig kan parfumestoffer blive optaget med en "skæv" grænse for hudsensibilisering (specifik koncentrationsgrænse) og cinnamaldehyd (CAS: 104-55-2) er et eksempel på det. Den bliver sandsynligvis optaget med grænsen 0,02% og dermed vil ovennævnte for cinnamaldehyd være følgende:

EUH208: $0,002\% \leq C < 0,02\%$
GHS07:H317 ADVARSEL: $C \geq 0,02\%$

Og flere vil følge i fremtiden - så hold øje med opdateringerne.

E-mail:
Peter Waksman: pw@altox.dk

Referencer
<https://mst.dk/kemi/kemikalier/saerligt-for-borgere-om-kemikalier/tema-gravid/minileksikon-kend-kemien/liste-med-deklarationspligtige-parfumestoffer/>.

De 10 stoffer miljøprojektet vurderer som hudsensibiliserende i kategori 1A i henhold til CLP-forordningens klassificeringskriterier for stærkt allergifremkaldende stoffer:

Citral, CAS: 5392-40-5
Cinnamaldehyde, CAS: 104-55-2
Cinnamyl alcohol, CAS: 104-54-1
Coumarin, CAS: 91-64-5
Eugenol, CAS: 97-53-0
Farnesol, CAS: 4602-84-0
Geraniol, CAS: 106-24-1
7-Hydroxycitronellal, CAS: 107-75-5
Methyl oct-2-ynoate, CAS: 111-12-6
Evernia prunastri, ext., CAS: 90028-68-5